GAZETA KRAKOWSKA

№ 75.

z KRAKOWA dnia 19 WRZEŚNIA 1827 ROKU we ŚRODĘ.

Z Warszawy d. 11 Września.

Przybyli do stolicy tuteyszey JO. Xiążę Trubecki Jenerał-Adjutant, JW. Wasilczyków Tayny Radca, Koniuszy J. C. Mości, Senatorowie Rossyyscy, dnia 6 b. m.; JW. Jenerał Stawicki, Senator, dnia 8 b. m. a dnia 9go JW. Kaisarow Rzeczywisty Szambelan J. C. Mości, Ober-Prokurator Rządzącego Senatu Państwa Rossyyskiego.

W Imieniu Nayiaśnieyszego

MIKOŁAIA I.

Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego

&c. &c. &c.

Rada Administracyyna Królestwa

Na przełożenie Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi, po wysłuchaniu zdania Ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu postanowiła i stanowi: — Na rozszerzenie ulicy Nowiniarskiey, tak dla ozdoby miasta iako i innych względów policyynych, a nadewszystko dla skupioney w tem mieyscu ludności i handlu, ma bydź zaięty drogą wywłaszczenia plac po rozebranych zabudowaniach possessyi Nro 1801 przy ulicach Franciszkańskiey i Nowiniarskiey narożnie położoney, do Szymona Ignacego dwoyga imion Puchalskiego z pobytu niewiadomego należący, na załączonym planie Lit: A. oznaczony, którego powierzchnia obeymuie 3030 łokci kwadratowych. W zaięciu powyższey własności prywatney na użytek publiczny, przepisy Prawa Seymowego z dnia z 12 Października 1820 roku maią bydź zachowane.

Dopełnienie ninieyszego Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi poleca.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 7go Sierpnia 1827 roku.

Minister Stanu Prezyduiący:
(podpisano) W. *Sobolewski.*

Minister Spraw Wewn: i Policyi:
(podpisano) T. *Mostowski.*

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Dywizyi
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Dywizyi
(podpisano) *Kossecki.*

Za zgodność:
(podpisano) *Stoekert.*

Zgodność Kopii świadczę
Sekretarz Jeneralny Urzędu Municypalnego Miasta Stołecznego Warszawy,
G. *Jahołkowski.*

Dyrekcyia Mennicy Królestwa Polskiego.

Podaie do powszechney wiadomości, iż dostrzeżony został w cyrkulacyi fałszywy dukat Hollenderski pod rokiem 1783, iest on dobrze pozłocony; rozpoznać go można po brzęku wcale niewłaściwym, wielkiey lekkości, gdyż tylko połowę tego waży, co dobry dukat, litery na nim i ozdoby są grube, niewydatne, wykazuiące, iż był odlany. Jest on z kompozycyi metaliczney, a wartość iego tylko 8 groszy szacowana bydź może. Wzywa się wszelkie Władze Skarbowe i Policyyne do dawania baczności na kurs tego rodzaiu pieniędzy, dla ochronienia kass, i publiczności od szkody, a ukarania przestępców.

Działo się w Warszawie dnia 6go Września 1827 roku.

Dyrektor *Bieńkowski* — Kontroller Jlny Karol *Hoffmann.*

Drugi medal znaleziony przy kopaniu starych fundamentów na przeciw Austeryi Bielańskiey blisko tychże, iest z metalu podobnego do Semiloru, u Rzymian kruszcem Koryntskim zwanego, nieforemnie zrobiony, bo nieproporcyonalnie gruby i nie ma regularney okrągłości i grubości. Obszerność iego równa się półrublowey, waży 2 łóty Warszawskie. Na iedney stronie znayduie się popiersie Cesarza Rzymskiego Antoninus Pius z literami do koła Antoninvs Avgpivspptri. Na odwrotney stronie tenże Imperator w całey postaci w ubiorze Rzymskim, trzymaiący w lewey ręce róg obfitości; na prawey stronie figury znayduie się Lit. S. na lewey C., na około Honori Avc Cos III. Antoninus Pius (znany pod tem nazwiskiem Titus Aureliu Fulvius) urodził się w roku 86 Ery Chrześciiańskiey, w roku 138 teyże Ery wstąpił na tron Cesarzów Rzymskich; pod iego panowaniem Imperyum Rzymskie było spokoyne i szczęśliwe, gdyż był prawdziwym oycem swego ludu (Pater Patriae). Senat Rzymski nadał mu przezwisko Pius za wybudowanie Swiątyni na pamiątkę Cesarza Hadriana, który go iako Syna przysposobił, umarł r. 161 maiąc lat 74, panował lat 23. Po iego zgonie został przez senat iednomyślnie ubóstwiony i na iego cześć kolumnę wystawiono, ktora i dziś pod nazwikiem kolumny Antonina istnieie.

Doniesionem iuż zostało, że zebranie publiczne Właścicieli Listów Zastawnych odbędzie się w następną Sobotę, to iest, 15 Września r. b. Posiedzenie to rozpocznie się pod prezydencyią JO. Xięcia Ministra Przychodów i Skarbu, o godzinie 11tey zrana w gmachu Dyrekcyi Główney przy ulicy Sto-Jerskiey Nro 1778. Od dnia 10 do 14 Września zrana i po południu Dyrekcyia Główna wydawać będzie właścicielom Listów Zastawnych bilety wniyścia na też posiedzenie; każdy obywatel Królestwa Polskiego okazuiący 10,000 w Listach Zastawnych, uzyskać może bilet wniyścia z prawem głosowania. Ułatwiaiąc udowodnienie zapisania w xięgi obywatelskie, raczyła dozwolić Rada Administracyyna Królestwa Polskiego, aby w braku świadectwa zwyczaynego przez Radę Woiewódzką podpisanego, Dyrekcyia Główna poprzestawała na każdem innem udowodnieniu, presumpcyią prawną zapisania w xięgi obywatelskie mieć mogącem, iako to: piastowanie Urzędu, posiadanie własności nieruchomey Ziemskiey, dowodzie znaydowania się na Seymikach, lub Zgromadzeniach

Gminnych, świadectwach Kommissarzy Obwodowych, lub Cyrkułowych i t. d. Życzący sobie uzyskać bilet wniyścia, znaydą w Dyrekcyi Główney gotowe do zapełnienia Wykazy, przez siebie posiadanych Listów Zastawnych, które według prawa złożyć przy okazaniu Listów powinni.

Kurs Listów Zastawnych.
Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.
Za Sto złotych w Listach Zastawnych
bez dwóch Kuponów białych.
Przedaiący żądaią zł. 83 gr. 15
Kupuiący ofiaruią — 83 — —
Istotnie nie przedano.
W Warszawie dnia 10 Września 1827 r.
F. H. *Schaber* S. G. K. W.

Na ostatnich targach Warszawskich płacono za korzec żyta zł: od 12 do 13 i gr: 10; — pszenicy od 15 do 19; — ięczmienia od 12 do 14; — owsa od 7 i pół do 9; — siana furę iednokonną od 13 do 20; — parokonną od 26 do 30; — słomy furę zwyczayną od 6 do 8.

Z Petersburga d. 12 Sierpnia. D. K.
(Z Dziennika Petersburgskiego.)

Dnia 6 b. m. N. Cesarz Jmć i J. C. M. Wielki Xiążę Michał, położyli kamień węgielny na nową budowę Kościoła Przemienienia Pańskiego, który spalił drzed 2ma laty.

Hrabia Lambsdorf, Porucznik i Adjutant pułku Preobrażeńskiego gwardyi, został mianowany Adjutantem N. Cesarza Jmci.

Według postanowienia Komitetu Ministrów, zatwierdzonego dnia 25 Listopada r. z. przez N. Cesarza Jmci, rozkazano, aby przez 10 lat, zaczynaiąc od roku 1827, dawano co rok 1000 rubli do rozporządzenia Towarzystwa Ekonomicznego na rozszerzanie szczepienia ospy ochraniaiącey. Decyzyia J. C. Mci oświadczona Komitetowi Ministrów na sessyi dnia 21 Czerwca r. b. przeznacza powyższą ilość z funduszów administracyi opieki powszechney.

Inwalid Ruski ogłosił nową listę składki na pomnik, maiący bydź wystawionym na równinie Kulikowskiey, na pamiątkę zwycięztwa, odniesionego przez Dmitrego Dońskoy nad Tatarami. Składki te wynoszą dotąd ogólne 114,635 rubli assyg:, 8 pół-Imperyałów złotem, 4 dukaty Hollenderskie, 1941 rubli 20 kop: srebrem i 13 rub: 57 kop: miedzią.

— Dnia 13. —
(z Ruskiego Inwalida.)

Naymiłościwiey mianowani są Kawalerami następnych Orderów: dnia 8go b. m. ekwipażu gwardyi Kapitanowie-Leytenanci: Mikołay Kazin, brylantowemi znakami orderu S. Anny 2giey klassy, i Mikołay Rimskoy-Korsaków, Kawalerem tegoż orderu i stopnia. A dnia 9 Kawalerem Orderu S. Włodzimierza 3go stopnia, będący w Departamencie Azyiatyckim Ministerium spraw zagranicznych translatorem z Chińskiego i Manzurskiego ięzyka, Radca Kollegialny Lipowcow.

WIADOMOŚCI OD WOYSKA Z GEORGII.

Jenerał-Adjutant Paszkiewicz, dowiedziawszy się dnia 9 Lipca, iż za rzeką Araxem, na przestrzeni wiorst 30, po górach i w wąwozie rzeki Kizil-Czai, znayduie się do 1000 familiy, pragnących przeyść na naszę stronę, wysłał Jenerała-Majora Barona Sakena 2go, z ośmią rotami piechoty, z pułkami: Serpuchowskim ułanów i Dońskim Leonowa Kozaków, iako też z 6 lekkiemi działami, dla ułatwienia ich przesiedlenia. Dnia

)2(

10 Lipca Jenerał-Major Saken 2gi powrócił przesiedliwszy na tę stronę, pomienionych blisko 1000 familiy. W przeciągu dwóch dób przeszedł do 80 wiorst przez wielkie góry i przykre spadzistości, i znaydował się tylko o 20 wiorst od obozu Abbasa-Mirzy pod Czorsem, lecz się ani ieden ieździec nieprzyiacielski nie pokazał.

Jenerał-Adjutant Sipiagin donosi pod dniem 21 Czerwca, że dwa pokolenia Lezgińskie, Kurnszcy i Makrahcy, mieszkaiący na samych wierzchołkach gór, położonych przeciwko Szeki, wykonali przysięgę na wierność i poddaństwo Nayiaśnieyszemu Cesarzowi.

Droga Girjuska ukończoną została dnia 22 Lipca, i transporta mogą nawet przechodzić wozowe.

Dnia 13 Lipca stawił się przed Jenerałem Adjutantem Paszkiewiczem, ieden ze starszyn wioski Chuk, leżącey po drodze Erywańskiey, i oświadczył, że iey mieszkańcy w liczbie 600 familiy powrócili do swoich domów.

Jenerał-Porucznik Krassowski donosi, że zostawiwszy w Eczmiadzinie, pod komendą Podpółkownika Lindenfelda cztery roty pułku pieszego Sewastopolskiego, z 5 działami i 2gą seciną Ormiiańską, rozłożył się z innemi woyskami na uroczysku Dżangili, o 12 wiorst przed Sudagentem, dla dania woyskom potrzebnego wypoczynku, nim przybędzie ciężka artylleryia.

Z Odessy d. 3 Sierpnia D. K.

(Z Dziennika Petersburgskiego.)

Dnia 30 Lipca, o godzinie 10 z rana, został położony, na bulewarze naszego miasta, kamień węgielny podnóża, maiącego służyć dla posągu zmarłego Xiążęcia Richelieu. Duchowieństwo Katedralne, Gubernator miasta, Urzędnicy, członkowie Liceum Riszeliego, Kommissyia ustanowiona dla wzniesienia tego pomnika, Konsulowie zagraniczni i w znaczney liczbie mieszkańcy miasta, znaydowali się na tym obrzędzie. Po modlitwach i błogosławieniach zwyczaynych, duchowieństwo i pierwsi Urzędnicy, zstąpili do fundamentów, i złożyli wewnątrz naywiększego kamienia różne medale i monety, należące do panowań pięciu Monarchów, którym zmarły Xiążę, miał szczęście służyć, iako to, do panowań: Ludwika XVI, Katarzyny II, Pawła I, Alexandra I, i Ludwika XVIII. Do tych przyłączono medal, na pamiątkę Koronacyi Nayiaśnieyszego Cesarza Mikołaia, kilka sztuk monety srebrney z r. 1827 i medalion bronzowy, z wizerunkiem zmarłego Xiążęcia Richelieu, bity w Paryżu, z okoliczności iego śmierci, w roku 1822. Wszystkie te medale przykryto blachą miedzianą, z napisem, wyszczególniaiącym okoliczności wzniesienia pomnika.

W ciągu zeszłego tygodnia, kupiono około 10,500 czetwierti pszenicy, tak na wozach, iako i w magazynach, po 8 do 12 3/4 rub: czetwiert, wedle różnicy gatunków.

Statek parowy Nadzieia powrócił z Chersonu dnia 31 Lipca, odbywszy tę podróż we 24 godzinach. Wczoray z rana, trzeci raz odpłynął.

Z Paryża d. 4 Września.

Onegday Poseł Rossyyski miał u Króla prywatne posłuchanie. — Przybyli tu Xiążę Barclay de Tolly z Petersburga, a Xiążę Radziwiłł z Buxelli.

Podług spisu wynagrodzenia Emigrantów w całey Monarchii wynosi około 935 mill. Fr. kapitału czyli 28 mill. 50,000 Fr. w obligacyiach na wieczystą prowizyią. Ustawą oznaczonych iest na wieczystą prowizyią 30 mill. tak iż na przydatkowe wynagrodzenia pozostaie 1 mill. 950,000 Fr.

Teraźnieysza podróż Króla do departamentów, które dawniey stanowiły hrabstwo Artezyi, przypomina tyczącą się tey prowincyi anekdotę. Gdy Robert Damiens w Styczniu 1757 zabóyczo napadł na Ludwika XV. zebrały się stany tey prowincyi i wysłały deputacyią do Króla z powinszowaniem, iż uszedł grożącego mu niebezpieczeństwa i prośbą, aby raczył niepamiętać, że Damiens urodził się w hrabstwie Artezyi. "Tak mało (odpowiedział łaskawy Król) będę o tem pamiętał, że wolą moią iest, iż, ieżeli Delfinowa, która teraz iest brzemienną, urodzi syna, ten nazywać się będzie Hrabią Artezyi; a skoro doydzie wieku, że będzię mógł moiey rady słuchać, tedy napomnę go, iż ieśli kiedy wniydzie na tron, aby mieszkańcom tey prowincyi szczególnieyszą udzielał opiekę."

Xżę Paweł Wirtembergski bawi tu od kilku dni. We Środę przybył tu z Londynu P. Eynard, a Hr. Capodistrias iest wkrótce oczekiwany.

Tuteyszy trybunał handlowy odsądził w roku zeszłym 44,935 spraw.

Podczas wyścigów konnych, odbytych w Niedzielę na polu Marsowym, należący do Xcia Guiche koń, nazwiskiem Medea, otrzymał 6000 Fr. nagrody.

Zapowiedziane tu są podpisy na wystawienie Manuelowi na cmentarzu pomnika.

Dziennik w Bordeaux wychodzący *Indicateur* zawiera z Baiony pod dniem 17tym Sierpnia co następuie; "Przybyły tu wczoray goniec przywiózł wiadomość o zmianie Ministrów w Madrycie. Jenerał Inspektor Carvajal został Ministrem woiennym po P. Zambrano; P. Erro Ministrem skarbu po P. Ballesteros, P. Salazar i P. Calomardę utrzymali się na swoich mieyscach; pierwszy iako Minister morski, a drugi sprawiedliwości. Xżę Infantado mianowanym miał zostać Ministrem spraw zagranicznych."

Od granic Hiszpańskich d. 25 Sierpnia.

Wszystka milicyia prowincyi Guipuzkoa wyiąwszy 100 ludzi w Santonie, zgromadzić się ma w tych dniach w Tolosa, dla póyścia do Katalonii. Wyszedł do niey takiey osnowy rozkaz, iak gdyby oyczyzna znaydowała się w niebezpieczeństwie. Wczorayszey nocy goniec Neapolitański idący do Madrytu, omiiaiąc Kataloniią, przeiechał przez Bidassoa. Niektóre mieysca i wsie, które maią coś do stracenia, okopuią się. Miasteczko Terrasa, posiadaiące sukienne fabryki, dało przykład odporu przeciw 60 Karlistom, którzy żądali kontrybucyi. W więzieniu Manresy znayduie się kilkunastu ochotników królewskich, którzy wraz z stróżami nocnemi z stanowisk swoich uciekli.

Rejencyia rokoszanów w Vich wydała odezwę albo raczey manifest, w którym obiawia powody, iakie mieszkańców Katalonii zniewoliły do wzięcia się do oręża, którego, iak wyraża, nie złożą póki policyią nie będzię zniesiona, a inkwizycyia zaprowadzona.

Z Madrytu d. 23 Sierpnia.

Król cierpi bóle podagry; lekarze przypisuią to nagłey zmianię powietrza: ciepłomierz bowiem, który od dni 14 okazywał 28 do 30 stopni ciepła, spadł nagle do 18 i 20.

Ogłoszony już został wyrok Królewski urządzaiący nową policyią.

P. Recacho przytłumił mnóstwo spraw za polityczne mniemania, które P. Zorilla teraźnieyszy kommissarz policyi wznowia, kilkunastu ludzi kazał już uwięzić.

Xżę San Carlos zdaie się, że utracił cokolwiek wpływu swoiego, przynaymniey nie bywa już tak często u Króla iak dawniey.

Z Lizbony d. 18 Sierpnia.

Onegdaysza Gazeta rządowa zawiera 4 wyroki Rejentki, przez które przyięte sa dy-

missyie Ministra spraw duchownych Biskupa w Algarve i Ministra morskiego da Noronha, i wydziały ich powierzone są tymczasowo Ministrom spraw wewnętrznych Santarem i skarbowemu Carwalho. Rozchodzi się wieść, że i ostatni wczoray złożył swóy urząd.

Jenerał Stubb odwołany został z swoiego gubernatorstwa w Porto i otrzymał to mieysce Jenerał Hr. Villaflor, a dowodcą w stolicy został Jenerał Correa de Melho.

Z Londynu d. 2 Września.

Gazeta *Standard* twierdzi, że P. Herries mianowany został Kanclerzem skarbu, przez co teraźnieysze Ministerium nasze iest uzupełnione.

Swietny obiad, który dyrektorowie wschodnio-indyyskiey kompanii zwykli dawać dla nowo mianowanego Wielkorządcy, iąkim teraz iest Lord Bentinck, odłożony został z powodu śmierci P. Canninga, i zapewne dla prędkiego odiazdu tego Lorda iuż nienastąpi.

Mamy doniesienia od Kapitana Parry do 24 Kwietnia. Wszystek lud iego okrętu ożywiony na ówczas był nadzieią, że uda się wyprawa.

Kupiecki Dom tuteyszy, do którego przeznaczone były z Hamburga wysłane wozy trawy morskiey, w których znaydowała się ukrytą herbata, został przez celny urząd za niewinnego uznany.

Teraźnieysze nasze systema handlowe stanowi w historyi handlu epokę. Ma właściwe sobie znamię i obiecuie dobru publicznemu więcey użytku, niżeli dotychczasowe traktaty handlowe. Oczywiście zachodzi tam pomyślny wypadek, skoro każdy krok ucywilizowanego narodu wzbudza ubieganie się w drugich. Jakkolwiek wielkie kapitały zawsze zysk przynaszą, każda iednak korzyść wynikaiąca z pomnożenia przemysłu i bogactw, pozostaie w stosunku oświecenia i widoków. Zostaiący zatem na czele spraw powinni posiadać szczególnieyszą wiadomość rzeczy i stałe widoki, ieżeli chcą iść równym krókiem z postępem oświaty i moralności w społeczności ludzkiey; gdyż cały ucywilizowany świat iest teraz wspólnym połączony węzłem, który lubo coraz mocniey się spaia, nie powinien iednak zamieniać się w kaydany dla ludów. Rozwiązanie tey zagadki znayduie się w systemacie wzaiemności, który w nowszych czasach tąk wyraźnie w Anglii wyrzeczony został i powszechne iego uznanie nie może bydź odwleczonem. Zaprzeczyć niemożna, iż systemat ten iest tylko na korzyść Anglii wyrachowany; ale każdemu narodowi iest wolno użytkować z niego w miarę swoiego przemysłu przez nieograniczoną zamianę płodów obustronney pracy. Francyia nie chce dotąd uznać tey prawdy i doznaie z swą szkodą skutków swego błędu. Zawsze ieszcze idzie za dawnym przesądem, iż zysków szukać iedynie należy w monopoliach. Dla tego też każde poruszenie Anglii iest u niey w podeyrzeniu; nie możemy nawet palcem ruszyć bez obudzenia iey zazdrości; wahaiąc się stoi na mieyscu, gdy tymczasem wiele pomnieyszych kraiów, od których sądzi się bydź daleko oświeceńszą, na nowo otworzoney drodze naprzód postępuią. Lecz i nasze postępowanie podlega wielorakiey naganie. Jednych uderzaią rzekomo przesadne zasady naszey liberalności; drudzy obwiniaią nas o spóźnienie się. Zastanowiwszy się atoli nad położeniem własnem, przyznać musiemy, iż zadługo ociągaliśmy się z nowym systematem. Anglia była oddawna w stanie iść z wszystkiemi narodami w zawody; prawie w każdym względzie była dziesięcioraka przewaga na stronie naszey

Zapatrzywszy się iednak na inne Europeyskie kraie, kroki nasze nazwać można poniekąd zawczesnemi; gdyż ani Rossyia, ani Prussy, ani Austryia, ani Hiszpaniia, a nawet Francyia nie czuią się do takiego ubiegania zdatnemi. Mimo tego iednak byliśmy tak dla własnego, iako i powszechnego interessu zupełnie upoważnionemi do przyięcia nowego systematu; ponieważ prędzey lub poźniey wszystkie narody muszą póyść naszem przykładem, ieżeli nie chcą wstecz od nas w cywilizacyi pozostać. W polerownym nawet stanie społeczności nie zbywa na ludziach, którzy lękaią się wszelkich postępów, i którym świat, iaki teraz iest, zdaie się dosyć dobry bez p myślenia iakiemi krokami doszedł do teraźnieyszego stanu. Tacy ludzie chcieliby wszelką nowość wstrzymać, i wszelkie nadzieie przyszłości przez swoią nieczułość przytłumić. Angliia nie powinna takich ludzi słuchać, a nadewszystko strzedz się winna doradców, którzy chcieliby w niey wzniecić moc gorączki lub szaleństwa. Znayduią się ludzie, którzy zaledwo widząc ukończoną facyatę gmachu, chcieliby go pokryć dachem; lecz mądry budowniczy wie dokładnie, iż dach na samey facyacie utrzymać się nie może; dla tego wyprowadza poboczne mury, a potem dach stawia. — Przez stopiędziesiąt lat usiłowała Francyia z wielką pracą uzyskać korzyści, ktorych Angliia oddawna spokoynie używała, i chociaż co uzyskała, to straciło połowę wartości w iey ręku. Wszelako poruszenie czasu stało się teraz prędszem. Szybkość związków, łatwość rozszerzania nowych myśli, wszędzie ożywiony duch musi także pozostałe narody naprowadzić na drogę, którą i nam wyprzedzaiące wskazały. Wszystkie nasze odkrycia w zawodzie polityki, umieiętności, przemysłu pobudzą zagranicę przed upłynieniem drugich 150 lat do naśladowania i ubiegania się. Różnica zaś między dobrem mieniem Anglii i Francyi będzie zawsze wzrastać; lecz to, co utraciemy na czasie obszerność sowicie nam wynagrodzi. Sto pięćdziesiąt lat potrzebowali Francuzi, nieżeli przyswoili sobie naszą *Magna Charta* lub pokusili się na krwawą parodyią naszey rewolucyi; zaprowadzenie zaś parowych machin nie potrzebowało tak długiego czasu. Nie chcemy bydź sędziami względem panuiącego ducha w obu narodach; szukamy tylko istotney różnicy, a ta iest: że Francuzi, chociaż w czasie zbliżą się do nas, zawsze iednak za nami pozostaną. Lecz to wymaga dokładnieyszego wyiaśnienia. Przepisana iest iak wiadomo wszystkiem ludzkim siłom granica, i przestąpienie iey krokiem, zmnieysza działalność. Ale zdaniem naszem nie doszły ieszcze rzeczy do tego stopnia: zawsze ieszcze porusza się ludzkość z powiększaiącą szypkością na nici cywilizacyi, i kto nayprędzey drugich wyprzedzi, ten długo ieszcze spieszne postępy czynić będzie. Że Angliia szczególniey takiemi postępami poszczycić się może, przyznaią to nayznakomitsi pisarze, i bez przesadnich nadziei powiedzieć z pewnością możemy, iż Angliia więcey ieszcze uczyni, niżeli uczyniła i swoią przewagę nad narodami, których była nauczycielką, utrzymać musi. Lecz nie sądziemy nawet Francyi bycia zdatną do wstępowania w nasze ślady, i takiego narodu niemożna w starym znaleść świecie. Młode narody przeskrzydlą Europę: w naszych dzielnych potomkach, w Ziednoczonych Stanach północney Ameryki, wzrastaią pokolenia, które kiedyś przeznaczone są do mierzenia się z Angliią w widokach i przemyśle. — W dawnieyszych czasach woyna była iedyną drogą do wielkości: narody szukały swego znaczenia w obszerności swoich zdobyciów; da-

wne i nowe dzieie zapełnione są opisami bitew i zwycięztw. Im daley w stecz spoyrzemy, tem więcey przekonywamy się, że boie i gwałty prowadziły do świetności i sławy. Naydawnieysze państwa na Wschodzie zostawiły pomniki i rozwaliny; lecz sławę zdobywców zaciemniaią ogrody Bibilońskie i świątynie Palmiry. Co opowiedaią o Egipskich robotach i Koryntskich bogactwach, iest cieniem względem czynów ówczesnych bohaterów. Ateny kwitnęły przez handel i rzemiosła; ale podziwienie naypóźnieyszego świata winny dniom pod Maraton i Platęą; a iakże wysoko nie słynęła Sparta, chociaż nie znała innych zatrudnień nad woynę i rabunek? Kartagi czynność uległa pod mieczem Rzymian, i wszystkie towary i płody pogańskich narodów nie zyskały im ani dwudziestey części potęgi, iaką woyska Rzeczypospolitey nabyły. Przez błogosławione rozszerzenie się Chrystyanismu złagodzone w ludziach zostały czucia i obyczaie, i przemysł zamienił się na źródło potęgi. Wenecyia, Genua, Piza i wolne miasta Włoskie wzniosły się przez przemysł do wielkości państw i przez handel utworzyły sobie źródła, które żadna woyna nie zdołałaby nadać. Liga Hanseatycka i Niderlandy winny swoią wielkość przemysłowi; Rzeczpospolita Hollenderska posiadała do woyny większe daleko siły, niżeli który inny naród. I czyliż w nowych czasach siła pracy i przemysłu nie oparła się gwałtownym zamachom na cywilizacyią i nie uratowała iey od zaguby w okrepney woynie, iaką kiedy zuchwałość wymyślić mogła? Któż inny ieśli nie Angliia rozsypała owoce swey pracy i skarby Indyiów nad brzegami Newy, Dunaiu i Tagu, przywróciła przez swoie bogactwa zagubione Europy kraie, i cały świat od barbarzyństwa uwolniła? Jakkolwiek wielkie były dotychczasowe tryumfy Anglii, przewaga iey pochodzi iednak ieszcze z innych źródeł. Jey kampaniie w Hiszpanii i Portugalii uratowały półwysep, i posłużyły także na północy za dywersyią przeciw przewadze Francuzkiey. Pod Waterloo wszystkie narody uwolnione zostały i naymnieyszy z nich zyskał w tym dniu więcey niżeli Angliia. Obojętną dla niey rzeczą było, kto położy koniec nędzy i zuchwałości rewolucyi Francuzkiey; żądała tylko widzieć ią ukończoną, i nałonie zwycięztwa zrzekła się praw zwycięzcy. Z woyny wróciła do kunsztów pokoiu, a i tu okazała znowu swoią przewagę W polu niechay Barbarzyńcy przewyższaią liczbę polerownych, i wyrównywaią im w waleczności, duch wszelako nieda się arytmetycznie wyrachować. Chwała wielkiego Męża stanu w wieku przeszłym zasadzała się na postawieniu Anglii większą w woynie, niżeli podczas pokoiu. Chwałą naszego wieku iest zwrócenie rzeczy do naturalnego porządku, i ażeby pokóy nadał sile narodowey większy wzrost, niżeli woyna. Wiek okazuiący się teraz oczom naszym, nazwać się może przemysłowym, nie zdobyczowym; a trafniey ieszcze wiekiem ulgi dla niższych klass ludu, i gdyby wyraz lud, nie był w ostatnich czasach często nadużywany, nazwalibyśmy go wiekiem ludu. Przemysł koiarzy związki i przyiaźń pomiędzy narodami; iedną ręką kładzie miecz woyny do pochwy, a w drugiey unosi rok obfitości nad całą ziemią. Na zapytanie przyszłych pokoleń, dla czego tak mądry i ludzkości sprzyiaiący systemat tak długo był odwłóczony, następuie odpowiedź: że więcey iak z innych przyczyn przez krwawe sceny rewolucyi Francuzkiey i ambicyią nastałego po niey despotysmu. Jeśli zapytaią się znowu: kto przyłożył się i zrządził tyle dobra tedy historyia odpowie: „Angliia.”

DODATEK

DO N^{ro} 75.

GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA DNIA 19 WRZEŚNIA 1827 ROKU WE ŚRODĘ.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Raumira.

Dzień	godzina	Barometr zreduk: na 0° R.		Therm: czyli stop: zim: i ciepła	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
Wrześ.		cali	lin:	stopnie	stop:			
	god: 7	27	7, 171	+ 12. 7	84	Połud: Za: słaby	Pochmurno	
	12	,,	7, 484	+ 15. 7	70	Połnocny średni	,,	
15.	3	,,	7, 102	+ 15. 6	75	Połn: Za: mocny	Chmury	o og. 4tey deszcz.
	9	,,	7, 368	+ 12. 9	79	Połud: Za: słaby	Pochmurno	
	7	27	7, 265	+ 10. 2	85	Połn: Za: słaby	Mgła	
16.	12	,,	7, 305	+ 16. 7	73	Południo: mocny	Pogoda z Chmur:	
	3	,,	7, 172	+ 17. 7	63	Wschodni słaby	Chmury	
	9	,,	7, 605	+ 12. 6	69	Połud: Ws: średni	Pogda z Chmur:	
	7	27	8, 247	+ 8. 5	81	Połn: Za: słaby	Pogoda z Chmur:	
17.	12	,,	8, 218	+ 17. 7	65	Wschodni słaby	,,	
	3	,,	7, 933	+ 17. 3	63	Połn: Ws: słaby	,,	
	9	,,	7, 953	+ 12. 4	80	Połud: Ws: mocny	,,	

J. *Steczkowski*, Z. A. O.

— *Z Krakowa.* —

Wyciąg Obserwacyi Meteorologicznych z Miesiąca Sierpnia 1827 *r.*

Naywyższy stan Barometru d. 31 27" 8,"'534
Nayniższy . . d. 12 27 0, 997
Średni 27 4, 509

Naywiększe ciepło d. 4 + 27. 9
Naymnieysze d. 30 + 6. 9
Średnie . . . + 15. 808

Naywiększa wilgoć d. 8 . . 87
Naymnieysza d. 2 . . 51
Średnia 74. 6

Dni pogodnych 4. Pogodnych z chmurami 8. Pochmurnych 19. Deszczów 17. Gradów 2. Grzmotów 3. Wicher 1 zachodni. Wiatr panuiący zachodni.

W Krakowie dnia 1 Września 1827 r.

J. *Steczkowski*, Z. A. O.

Od brzegów Menu d. 2 Września.

Mamy powód do wierzenia, iż następne targi na wełnę będą pomyślnieysze, osobliwie na przednią, gdyż sukiennicy Francuzcy przekonali się o dobroci ulepszoney Niemieckiey wełny.

J. K. Wysokość Xżę Fryderyk Pruski po kilku miesiącach niebytności powrócił dnia 29 Sierpnia na pociechę mieszkańców w dobrym zdrowiu do Dusseldorfu.

Były Wódz naczelny Rossysko-Kaukaskiego woyska, Jenerał Jermołow, przybył dnia 30 Sierpnia z Petersburga do Frankfortu.

Jeden z piwowarów w Minchen założył w swey piwnicy parową machinę, która i piwo i wodę wynosi na 40 stóp w górę. Machina ta oszczędza mnóstwo robotników, a utrzymanie iey nie wiele kosztuie, ponieważ ten sam ogień, który ogrzewa kocioł piwny, grzeię także kocioł parowy.

Związek przyiaciół Greków w Bazylei podiął się w roku zeszłym wyedukować 10 chłopców i iednę dziewczenę; 8 z tych chłopców od 12 do 14 lat znayduią się teraz z dwiema nauczycielami w Bernie, dla przyięcia w Rossyyskiey kaplicy Raichenbachskiey pierwszey Kommunii S. Dwóch z nich są z Chios, inni z różnych okolic Grecyi; ieden z nich znaydował się w Missolondze i był dwa razy raniony. Los ich i obyczayne postępowanie wzbudza powszechną litość.

Z Odense d. 31 Sierpnia.

Na otworzoną tu składkę dla nieszczęśliwych Greków J. K. Wysokość Xżę Chrystyan Fryderyk Duński podpisał 500 talarów w srebrze. Biskup Doktor Plum przysłał na tenże cel 50 a Szambelan Benzen 80 talarów.

UWIADOMIENIE.

Złotych Polskich 50 wynagrodzić obiecuie się temu, kto odda zgubiony (idąc od W. Kantego Woynarowskiego z kamienicy do mieszkania moiego w Ulicę Rożaną pod L. 617) Oblig oryginalny na Summę 12 Tysięcy początkową, a po upłaceniu zł. 2500 na zł. 9500 resztuiącą, wydany dnia 8go Lipca 1799 r. w Krakowie przez niegdyś Jana Kantego Morsztyna ? w Akta Ziemskie Krakowskie w Xiędze 12 Akt nowych czynności wieczystych folio 463 pod L. 296 intabulowany na Goszycach si. Podpisana Oblig ten zgubiła ieszcze w r. 1823. Spóźniła się przez nieznaiomość z tem uwiadomieniem Publiczności. Ze zaś pomimo wszelkich dowodów innych ma zaprzeczoną wypłatę swey sumki, przeto szuka litości prosząc w czyim ręku ten Oblig mógłby bydź, aby oddany był w Krakowie do Kamienicy W. Lebowskiey pod Nrem 483 na 2gie piętro.

Marcyanna Nieradzka.

WIELKA LOTERYIA

Na piękne Państwo Gmünd w niższey Austryi leżące, oraz wielką Oberżę pod złotą różą w Boemceil przy Gmünd, iest iedną z naypierwey do skutku przychodzących, i Ciągnienie teyże bez odwołania lub prolongacyi dnia 2 go Listopada 1827 niezawodnie odbędzie się.

Loterya ta istotnie dla graiących korzystna, odznacza się szczególniey bardzo małą liczbą losów, bo tylko 94,400 oraz znakomitemi wygrywaniami, iako to: Państwo Gmünd lub summa odkupna 200,000 ZR. W. W. Oberża w Boemceil lub summa 20,000 ZR. inne pieniężne kwoty po 10,000. 10,000. 4000. 2000. 1000. 500. 400. 300. 200 i t. p. w ogólney summie 424,571 ZR.

W tey Loteryi, przy tak szczupłey ilości losów, znayduie się 16302 wygrywaiących z kąd wynika że na każden 6ty los, iedna wygrana przypada, co rzadko w którey loteryi trafić się może. — Przytem dla biorących razem 12 sztuk losów dodaie się 2 gratis losy, ieden różowy a drugi szary, z tych pierwszy nayimniey 10 R. a drugi nayimniey 6 R. pewnie wygrać musi, a prócz tego do ogólnego ciągnienia wspólnie należy.

Los kosztuie 10 ZR. W. W. lub 18 Złp. dostać ich można w Kantorze J. Louisa w

Krakowie w Rynku przy ulicy Grodzkiey Nro 24 gdzie także i na wszelkie inne Loterye zagraniczne, losy są do sprzedania.

Dnia 17 i 18 Września 1827 r.

Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł. gr.	2. Zł. gr.	3. Zł. gr.	4. Zł. gr.
— Pszenicy	13 20	12 —	11 —	10 —
— Żyta	10 —	9 15	9 —	8 15
— Jęczmienia	8 —	7 15	7 —	6 15
— Grochu	12 —	11 —	10 —	— —
— Owsa	5 —	4 24	4 18	— —
— Jagieł	18 —	17 —	16 —	14 15
— Rzepaku	— —	— —	— —	— —

W Gdańsku dnia 10 Września.

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od	Złp.	570	do	600.
Zyta	—	—	324	—	342.
Jęczmienia	—	—	300	—	318.
Owsa	—	—	270	—	300.
Grochu	—	—	—	—	—

LOTERYIA KRAIOWA.

W 260 Ciągnieniu dnia 19go Września r. 1827 w przytomności Osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

61. 4. 45. 62. 85.

Przyszłe 261 Ciągnienie dnia 26go Września 1827 r. przypada.

DONIESIENIA.

KOMMISSYA WOIEWODZTWA KRAKOWSKIEGO.

Gdy sprzedaż przez licytacyią prawem dziedzictwa Dóbr Zagorzany, publicznemi obwieszczeniami kilkakrotnie głoszona, a mianowicie na dzień 10 Czerwca 1824 r. 20 Kwietnia 1825 i pierwszy Maia 1826 r. oznaczona, dla braku Konkurrentów skutku nieotrzymała, też same więc dobra Zagorzany w Woiewództwie Krakowskiem, Obwodzie i Powiecie Stopnickim, pomiędzy miastem Stopnicą a Pacanowem, tudzież mile iednę od spławney rzeki Wisły, odległe, pierwotnie przez Rząd Cesarsko-Austryiacki W. Wincentemu Jurkowskiemu sprzedane, a przez tegoż W. Jozefowi Goczałkowskiemu odstąpione, na teraz zaś w Administracyi Skarbowey będące, stósownie do osnowy czwartego Artykułu postanowienia J. O. Xięcia Namiestnika Królewskiego z dnia 8 Stycznia 1818 r. i reskryptu Wysokiey Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu z dnia 27 Kwietnia 1827 Nr. 23,647 zapadłych, iako w zupełności z szacunku swego niewypłacaiąc się, i tem samem, nie tylko w tym, ale nawet w prowizyiach i podatkach Skarbowi publicznemu zadłużone, na sprzedaż przez publiczną licytacyią w dziedziczne prawem własności posiadanie, ze szkodą i na resico, dotychczasowego posiadacza, ninieyszem po raz ostatni ze zmnieyszeniem o iednę trzecią część szacunku, ogłasza; i tym celem, każdego dobr rzeczonych nabycia chęć maiącego, na dzień 15 i 30 Listopada, tudzież 15 Grudnia r. b. 1827 o godzinie 9tey ranney iako termina, tu w Biórze Kommissyi Woiewódzkiey, trzech krotnie odbydź się maiącey licytacyi, w Vadium poniżey oznaczone, zaopatrzonego, wzywa.

Dobra te maią 19 poddanych; 2444 dni pieszych, i 114 dni powaby odrabiaiących, 14 gęsi, 28 kapłonów, 210 jay i 198 łokci przędziwa z dworskiego lnu, lub konopi oddaiących, dzisiay wszakże siedm pustek dwór obsiewa. Pola dworskiego maią pod 244 korcy i 12 garcy wysiewu, w łąkach zaś do korcy 30, a w ogrodach 1 3/4 korca, maią także kawałek błonia do wspólnego z poddanemi użycia, tudzież karczmę dziś do 100 złp. czyniącą, młyn zaś upadł. Zabudowania dworskie i Włościańskie reparacyi potrzebuią. Dobra te płacą podatku rocznie offiary złp. 424 liwerunku w 2/3 częściach pobieranego złp. 246 gr. 22.

Do licytacyi tey, głównieysze stanowią się warunki następuiące:

1) Na pretium fisci, czyli cenę do pierwszego przy przyszłey licytacyi wywołania, bierze się summa 45,853 zł. gr. 1 i 1 szeląg, to iest: szacunek o 1/3 część zmnieyszony, od

summy 65,779 złp. gr. 17 kontraktem kupna i sprzedaży z Rządem Cesarsko-Austryiackim, na dniu 1 Lipca 1808 spisanym, a dnia 21 Lipca 1808 r. zatwierdzonym, oznaczony.

2) Każden przystępuiący do licytacyi obowiązanym iest złożyć w gotowiznie na vadium iedną dziesiątą część summy powyżey w ilości wymienioney, a to na bezpieczeństwo dotrzymania warunku licytacyi.

3) Utrzymuiącemu się przy licytacyi, a raczey naywięcey offaruiącemu, przysądzone będzie dziedzictwo; kontrakt iednakże kupna i sprzedaży, dopóki całe dzieło sprzedaży przez wysoką Kommissyią Rządową Przychodów i Skarbu zatwierdzonem nie będzie, dla czego po dopełnieniu warunków licytacyi, przez plus Offerenta, następnie zawrzeć się z nim maiącego kontraktu, oddanie Dóbr w posiadanie nastąpi; mimo przecież tego.

4) Data podpisu i zamknięcie Protokółu licytacyynego plus Offerenta w zupełności, Rząd zaś w całkowitey formie podług prawa zawarcie kontraktu obowięzuie, zkąd wypływa iż niedotrzymuiący warunków licytacyi, utraca nie tylko całkowite vadium, ale nadto na nowo z iego szkodą i resico odbydź się maiącey licytacyi wszelki niedobór względnie pierwszey Offerty wynikaiący, na całym iego maiątku Administracyynie poszukiwanym będzie.

5) Naywięcey offaruiący, zaraz po zamknięciu Protokółu licytacyynego, obowiązanym iest złożyć w Kassie Główney Woiewódzkiey tuteyszey w dowodach Kommissyi Centralney Likwidacyyney, to iest poświadczeniach prywatnych pretensyy do Rządu, summy z zastrzeżeniem wszakże onych ostatecznego obrachunku następuiące, to iest:

a) Resztuiącego szacunku dóbr, summę złp. 14,659 gr. 11.
b) Prowizyi zaległey, a po dzień ostatni Grudnia r. b. 1827 wyrachowaney złp. 12,636 gr. 5.
c) Podatków po włącznie r. 1821 zalegaiących w summie złp. 2061 gr. 22, czyli razem w dowodach złp. 29,357 gr. 8.

Resztę zaś summy do iakiey przez licytacyią podniesiona będzie, w dniach 14 w grubey Kassowey monecie, do Kassy główney na rzecz dotychczasowego posiadacza złożyć, z którey następne podatki, po dzień licytacyi zalegać mogące, i inne należytości posiadacza dotychczasowego ciążące, i ciążyć powinne, zaspokoionemi będą. Jedna wszakże trzecia część podatku liwerunkowego, dotąd w poborze zawieszona, gdyby opłacie ulegała, do przyszłego nabywcy należeć będzie.

6) Dobra te w stosunku dopełnionych przez przyszłego nabywcę warunków tak Protokółu licytacyi, iako i kontraktu, oddane w posiadanie przyszłemu Dziedzicowi w tych samych granicach, z temiż samemi użytkami i ciężarami, iak ie dziś W. Goczałkowski posiada.

7) Koszta wszelkie sprzedaży dóbr tych dotyczące, iako to: głoszenie licytacyy, zawiezanie kontraktu i nakoniec intromissya do przyszłego dziedzica należeć będą. To więc co przez Skarb w tey mierze wyłożone zostanie, zwrócić obowiązanym iest. W reszcie każdemu, chęć licytowania maiącemu, powzięcia stósownych z Akt informacyy, zapewnia się wolność. — W Kielcach dnia 3 Września 1827 r.

Radca Stanu Nad. Prezes, *Wielowiowski.*
S. *Witkowski*, Zas: Sekr: Jen.

W dniu 21 Września 1827 r. o godzinie 9tey rannev, na Kleparzu przy Krakowie w domu pod L. 23 odbędzie się publiczna licytacyia, na wydzierżanie dochodów z domu na Kleparzu pod L. 23 położonego, (prócz izdebki iedney w którey mieszkaia dłużnicy) a to na lat trzy bez przerwy, to iest od 1 Października 1827 do podobnegoż dnia i miesiąca w roku 1830. Chęć licytować maiących zaopatrzonych w Vadium złp. 40, na czas i mieysce oznaczone podpisany zaprasza.

W Krakowie dnia 15 Września 1827 r. Teodor *Jaworski*, Kom: Sąd.

Jan de Eon, rodowity Francuz, pragnie dostać się w służbę za Kamerdynera lub do dozoru dzieci. Mieszka w domu zaiezdnym pod Plantacyią pod Liczbą 423.